

HET KIND EN IK

Eerste druk november 2025

© Copyright 2025 OTTO DE KAT

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaargemaakt, op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Ook tekst- en datamining van deze uitgave is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever niet toegestaan.

Otto de Kat

Het kind en ik

Een wandeling

Uitgeverij Van Oorschot
Amsterdam

HET KIND EN IK

Ik zou een dag uit vissen,
ik voelde mij moedeloos.
Ik maakte tussen de lissen
met mijn hand een wak in het kroos.

Er steeg licht op van beneden
uit de zwarte spiegelgrond.
Ik zag een tuin onbetreden
en een kind dat daar stond.

Het stond aan zijn schrijftafel
te schrijven op een lei.
Het woord onder de griffel
herkende ik, was van mij.

Maar toen heeft het geschreven,
zonder haast en zonder schroom,
al wat ik van mijn leven
nog ooit te schrijven droom.

En telkens als ik even
knikte dat ik het wist,
liet hij het water beven
en het werd uitgewist.

Martinus Nijhoff

Ik zou een dag uit vissen, / ik voelde mij moedeloos.

Ik 'zou'. Waarom is de moedeloosheid al in het tweede woord van deze regel zo sterk aanwezig, de dichter die het schreef is nog nauwelijks op gang gekomen, en dan al moe?

Weer zit ik achter mijn oude bureau dat mijn moeder en ik samen kochten. Ik zou gaan studeren, geen idee wat dat inhield, welke jaren eraan kwamen.

De boeken die ooit op het groene vilt lagen dat we op het bureaublad plakten, zijn op een paar na vergeten. Langzaam verdwijnt wat belangrijk en zinvol was, langzaam keert wat onbeduidend leek in flarden terug. De kleur van het behang, hoe het licht valt in huis, het kraken van het parket, een haakje van de balkondeur, een verloren sleutelbos in de hoek van de kamer. Mijn kamer, onze kamer. De herinnering vindt misschien af en toe een oude verzameling

woorden waar pas na enig schudden een verhaal uit tevoorschijn komt. Zachtjes schudden en dan afwachten.

Afwachten is een kunst die weinig mensen beheersen. Kome wat komt, het lot, God, Allah, het toeval, de willekeur, in de schaduw van morgen, nooit bang en altijd argeloos, niet veel zijn ertoe in staat om zo te leven. Ik niet althans.

Ik maakte tussen de lissen / met mijn hand een wak in het kroos.

Zo wou ik het doen, een wandeling beginnen, een wak maken in het verleden, gaten schieten in de tijd, en wat vergeten werd boven water halen. Het water vol lissen, de grond onzichtbaar, kroos tot zo ver het oog reikt?

*

Ik loop over de Nieuwendijk bij Brakel, langs wielen, zoals de meertjes aan weerszijden genoemd worden, met manshoog riet aan kabbelend water. Daar liep ooit mijn vader overheen, met hengel en vistas in

de hand, kaplaarzen aan. In gedachten kan ik hem gemakkelijk volgen, hij loopt met passen uit de eeuwigheid op me af. Hij kijkt lachend naar me, en ik vermoed dat hij weer zo'n grote vis heeft gevangen, bijna. Ik wandel over de dijk, onze dijk, ik zie het schepnet dat mijn vader over zijn schouder draagt. Visser van mensen was hij, van zijn zoons in ieder geval. Straks gaat hij vertellen wat hij heeft gezien en beleefd. Die vis van gisteren, die hij niet op de wal wist te krijgen, heeft hij opnieuw voorbij zijn dobber gehad. Vlakbij was hij geweest, ontzaglijk groot, je gelooft het niet, het water bewoog heftig, er kwam even een snelle staart boven de golfsjes uit, nergens was kroos te zien, in de nacht moest het gebeurd zijn, het wiel was zo helder als nooit tevoren.

Naar de bunker die tegen de dijk aan ligt, zal hij niet hebben gekeken. Een ongelukkig klein en vies bunkertje, waar nooit meer dan twee, hooguit drie man in gelegerd konden zijn geweest. Als jongen kroop ik er een keer in, de ingang was overwoekerd door brandnetels, geen deur, een gat, links en rechts beton met zicht door een paar spleten, de loop van een geweer kon er net doorheen. Wie er ooit zaten keken uit over de uiterwaarden, koppelriem los om

de heup, soldatenpet naast zich. Ik zag ze schrikken van een geluid ergens verderop. Wie was er onzichtbaar onderweg, waren het stemmen die ze kenden? Ach, een paar boeren die met hun paarden langs een holle weg naar hun boerderij trokken. Paniek om niks, onrust in hun lijf al de hele dag, tot aan de schemer. Ze werden verblind door de ondergaande zon. Boeren, wat was er normaler dan boeren in het land bij de rivier?

De winterdijk langs, de Nieuwendijk, was er ook een Ouden? Raasde ooit de rivier veel dieper de landen binnen, de dorpen in? We bouwden dijken, winter en zomer, om haar tegen te houden, haar, de rivier, die zich uittrekte in de winter als het stormde en soms de hoogte opzocht in de zomer. Dubbele rijen tegen de golven, tegen het zout en de modder.

En nu, eeuwen later, lopen mensen met en zonder vishengel over de met gras begroeide waterweringen. Het is warm, kievieten scheren over de uiterwaard, hun roep klinkt alarmerend, er zijn natuurlijk eieren om te bewaken. Het is begin juni, en overal om ons heen zijn er tere kleuren groen.

Ons? Wie zijn dat? Ik ben het, de wandelaar. Ooit

was ik de tijdelijke bewoner van een klein dijkhuis dat net hoog genoeg boven de dijk uitkwam om heel in de verte Slot Loevestein te kunnen zien. Mijn ouders kochten het van palingvisser Versteeg en zijn vrouw, die acht kinderen hadden. Tien mensen in een piepklein huisje, waar hitte en kou doorheen waren geslagen. Met een pomp die water uit de grond haalde, en met een ijzeren kachel waarop gekookt werd. Ik herinner me iedere plank, iedere steen van het huis, binnen en buiten. Van buiten met klimop tot aan de nok waar een paar ramen uitgeknipt waren. Op het dak lag vaal riet, het leek er zo van af te kunnen waaien en op de schoorsteen stond een windvaan, de wijzer richting het oosten, de wind kwam bijna altijd uit het westen. Het westen was de Randstad, waar niets goeds van te verwachten viel. Ongeloof en opstandigheid, dat wisten ze in het Munnikenland wel, en in de dorpen eromheen. Loevestein had heel veel jaren die lui uit het westen achter tralies gehad, andersdenkenden vooral.

Daar moet ik naartoe van mezelf, naar Slot Loevestein, dwars door het Munnikenland, langs meer-
tjes vol waterlelies en kuifeenden. Ik kijk naar de
steeds veranderende wolken, eeuwen zeilen ze al bo-